

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen z języka polskiego dla klas 6

„Nowe słowa na start!”
Wydawnictwo Nowa Era
rok szkolny 2024/2025

Wymagania edukacyjne z języka polskiego są zgodne z:

- Podstawą programową kształcenia ogólnego,
- Programem nauczania języka polskiego w szkole podstawowej – „Nowe słowa na start!”,
- Statutem szkoły.

W dokumencie ujęto wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z języka polskiego. Podano wymagania niezbędne do uzyskania oceny dopuszczającej, dostatecznej, dobrej, bardzo dobrej i celującej. Na każdą kolejną wyższą ocenę uczeń musi także spełnić wymagania przyporządkowane ocenie niższej.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wszystkich wymagań na ocenę dopuszczającą.

Dla uczniów posiadających opinie o dostosowaniu wymagań edukacyjnych lub orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej wymagania są dostosowane indywidualnie do wskazań.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

PODSTAWOWE

PONADPODSTAWOWE

OCENA

dopuszczająca
[1]

dostateczna
[1+2]

dobra
[1+2+3]

bardzo dobra
[1+2+3+4]

celująca
[1+2+3+4+5]

Uczeń opanował w każdej wyróżnionej dziedzinie określone umiejętności.

Uczeń potrafi to, co obejmują wymagania podstawowe oraz opanował umiejętności ponadpodstawowe.

I. Kształcenie literackie i kulturowe

- wypowiada się na temat świata przedstawionego utworu,
 - dostrzega obrazy poetyckie w utworach o nieskomplikowanej strukturze semantycznej,
 - zna pojęcie *fikcja literacka*
 - wymienia realistyczne i fantastyczne elementy świata przedstawionego,
 - rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, bajkę, przypowieść, mit, opowiadanie, nowelę, powieść detektywistyczną, historyczną, obyczajową, przygodową, sensacyjną, fantasy,
 - zna pojęcia: *epitet*, *porównanie*, *przenośnia*, *wyraz dźwiękonaśladowczy*, *zdrobnienie*, *zgrubienie*, *uosobienie*, *ożywienie*, *apostrofa*, *pytanie retoryczne*, *powtórzenie* i wyszukuje niektóre z wymienionych środków w tekście literackim,
- wskazuje punkt kulminacyjny w opowiadaniu,

I. Kształcenie literackie i kulturowe

- porównuje wybrane elementy świata przedstawionego w różnych utworach epickich,
- analizuje i interpretuje obrazy poetyckie w czytanych utworach,
- odróżnia fikcję filmową od rzeczywistości,
- wyjaśnia znaczenie elementów realistycznych w epice,
- wypowiada się na temat fantastyki w utworach fantastycznonaukowych i fantasy,
- wymienia cechy charakterystyczne różnych gatunków literackich,
- omawia różnicę między różnymi odmianami gatunkowymi powieści i opowiadania, wskazuje w tekście literackim *epitety*, *porównania*, *przenośnie* (w tym *uosobienia i ożywienia*), *wyrazy dźwiękonaśladowcze*, *zdrobnienia*, *zgrubienia*, *apostrofy*, *pytania retoryczne*, *powtórzenia* i określa ich funkcję,
- przedstawia prosty schemat rozwoju akcji,
- określa wers, zwrotkę, refren, rymy,

- rozpoznaje wers, strofę i refren, wskazuje rymy w wierszu, zna pojęcie *rytm*,
- wyodrębnia wydarzenia fabuły i ustala ich kolejność,
- zna pojęcia: dialog i monolog,
- zna pojęcia: *podmiot liryczny, narrator, bohater*,
- odróżnia narratora pierwszoosobowego od narratora trzecioosobowego,
- wskazuje w tekście bohatera głównego, pierwszoplanowego, drugoplanowego, tytułowego, epizodycznego,
- określa tematykę utworu,
- zna pojęcia: *wątek główny, wątek poboczny*,
- nazywa swoje reakcje czytelnicze,
- odbiera teksty literackie na poziomie dosłownym,
- przedstawia dosłowną treść przypowieści,
- wypowiada się na temat sytuacji bohaterów literackich i filmowych,
- wypowiada się na temat utworu i jego znaczeń,
- podejmuje próbę interpretacji tekstów kultury,
- wypowiada się na temat postaci literackiej, nazywa pozytywne i negatywne cechy bohatera,
- posługuje się pojęciami dotyczącymi wartości:
prawda – kłamstwo, pokój – wojna) w odniesieniu do treści omawianych utworów,
- rozpoznaje tekst literacki,
- rozpoznaje tekst informacyjny i reklamowy,
- wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost,
- określa temat tekstu,
- objaśnia pojęcie *tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapit*,
- wskazuje określenia oceniające,
- odróżnia dzieło literackie od filmu i spektaklu teatralnego, film od programu informacyjnego,
- posługuje się terminami: *gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostium, rekwizyty, muzyka*
- zna pojęcie adaptacja *utworu literackiego*,
- wypowiada się na temat treści tekstów kultury,
- dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny,

- analizuje przebieg zdarzeń w ujęciu przyczynowo-skutkowym,
- porównuje wypowiedzi bohaterów i narratora,
- wskazuje w tekście dialogi i monologi,
- określa motywy działania bohatera, określa stosunek narratora do wybranych elementów świata przedstawionego utworu,
- określa podmiot liryczny,
- objaśnia funkcję różnych typów narracji w tekście,
- prezentuje swój pogląd na temat bohatera głównego,
- określa problematykę utworu,
- wskazuje wątek główny i wątki poboczne,
- używa funkcjonalnie pojęcia *wątek główny, wątek poboczny*,
- opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury,
- odczytuje przenośne sensy prostych utworów,
- przedstawia ukrytą treść przypowieści,
- uzasadnia swoje rozumienie utworu,
- ocenia bohatera literackiego, komentuje sytuację,
- nazywa wartości ukazane w utworze,
- odróżnia tekst literacki od informacyjnego,
- odróżnia tekst prasowy od literackiego,
- wskazuje cechy tekstu reklamowego,
- dostrzega w tekście treści wyrażone wprost i pośrednio,
- określa główną myśl tekstu,
- odczytuje morał bajek,
- określa funkcję wstępu, rozwinięcia, zakończenia, akapitu,
- odróżnia informacje ważne od drugorzędnych,
- odróżnia informacje o faktach od opinii,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o budowie komiksu do jego odbioru i interpretacji,
- wyodrębnia różne elementy składające się na widowisko teatralne,
- posługuje się ze zrozumieniem terminami związanymi ze sztuką filmową,
- rozpoznaje wybrane gatunki filmowe
- wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją filmową,

- z uwagą odbiera filmy, spektakle teatralne,

- omawia wybrane elementy świata przedstawionego utworu,
- wypowiada się na temat obrazów poetyckich w wierszach,
- odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości
- omawia realistyczne i fantastyczne elementy świata przedstawionego
- zna pojęcia: *literatura fantastycznonaukowa* i *fantasy*
- wskazuje cechy gatunkowe baśni, legendy, bajki, hymnu, przypowieści, mitu, opowiadania, noweli, powieści detektywistycznej, historycznej, obyczajowej, przygodowej, sensacyjnej, fantasy,
 - rozpoznaje w tekście niektóre *epitety, porównania, przenośnie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienia, zgrubienia, uosobienia, ożywienia, apostrofy, pytania retoryczne, powtórzenia* i próbuje określić ich funkcję,
- nadaje tytuły, śródtytuły wybranym częściom utworu,
- wyjaśnia funkcję tytułu i punktu kulminacyjnego,
- odróżnia wiersz rymowy od wiersza bez rymów,
- wskazuje rymy i rozpoznaje wiersz ciągły i stroficzny,
- omawia wydarzenia fabuły, używa pojęć *fabuła, wątek* i *akcja*,
- omawia cechy bohatera, narratora, podmiotu lirycznego,
- określa różne typy narracji w tekście,
- określa cechy bohaterów różnych typów,
- objaśnia, czym cechuje się bohater historyczny,
- omawia tematykę utworu i objaśnia pojęcia: *wątek główny, wątek poboczny*,
- opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi tekstów literackich,
- rozumie proste przenośne znaczenia w tekstach,
- rozpoznaje elementy ukrytej treści przypowieści,
- określa doświadczenia i sytuację bohaterów literackich oraz filmowych,
- przedstawia własne rozumienie utworu,
- wyraża opinię na temat bohaterów i zdarzeń,
- rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania bohaterów,
- rozpoznaje tekst informacyjny, publicystyczny i reklamowy,
- wymienia cechy artykułu prasowego,
- odczytuje informacje wyrażone wprost,
- wyciąga wnioski z tekstu, wskazuje morał bajek,
- wyodrębnia w tekście części kompozycyjne i dostrzega relację między nimi,
- porządkuje informacje z tekstu,
- wskazuje opinie w wypowiedziach bohaterów,

- dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny,

- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat świata przedstawionego podczas analizy różnorodnych tekstów literackich,
- analizuje rolę środków językowych w tworzeniu obrazów poetyckich,
- określa rolę autora tekstu w kreowaniu fikcji literackiej,
- określa funkcje elementów fantastycznych w utworach współczesnych,
- wskazuje różnice między elementami świata przedstawionego utworu fantastycznonaukowego i fantasy,
- analizuje wpływ tytułu, podtytułu na interpretację tekstu,
- omawia konstrukcję utworu literackiego,
-
-
- omawia sposób zapisu dialogu w tekście,
- określa funkcję monologu,
- charakteryzuje bohatera, podmiot liryczny i narratora w czytanych utworach,
- wykorzystuje funkcjonalnie wiedzę o różnych typach narracji w analizie tekstu,
 - posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do bohaterów,
- posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do bohaterów,
- omawia problematykę utworu,
- wskazuje różne wątki w utworze,
- opisuje emocje towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę do objaśnienia przenośnych znaczeń tekstów kultury,
- objaśnia sens przypowieści,
- komentuje sytuację bohaterów literackich w odniesieniu do doświadczeń współczesnych

- wskazuje charakterystyczne cechy komiksu,
 - rozpoznaje różne teksty kultury,
 - wskazuje środki artystycznego wyrazu charakterystyczne dla literatury, filmu, teatru,
 - posługuje się terminami związanymi z teatrem
 - rozpoznaje wybrane gatunki filmowe,
- objaśnia pojęcie *adaptacja utworu* w odniesieniu do wybranych dzieł filmowych i teatralnych,
- dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny,
- bierze udział w przygotowaniu scenek teatralnych na podstawie tekstów literackich
- świadomie odbiera filmy, spektakle teatralne,

II. Tworzenie wypowiedzi

- udziela poprawnych i logicznych odpowiedzi na pytania,
 - słucha z uwagą uczestników rozmowy, mówi na temat, uczestnicząc w rozmowie,
 - rozpoznaje argumenty w wypowiedzi,
 - tworzy logicznie uporządkowane wypowiedzi,
 - zna pojęcie *akapitu* i zasady budowania akapitów,
 - wyszukuje w tekście informacje i rozpoznaje tekst o charakterze perswazyjnym,
 - tworzy według podanego wzoru:
dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis przeżyć wewnętrznych, opis, list, sprawozdanie, tekst o charakterze argumentacyjnym, charakterystkę, dedykację, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia,
 - recytuje ze zrozumieniem tekst poetycki lub fragment prozy,
 - sporządza odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi,
 - sporządza plan swojej wypowiedzi,
 - redaguje według podanego wzoru proste notatki w różnych formach,
 - opowiada o treści przeczytanych utworów,
- tworzy opowiadania na temat dalszych losów bohatera tekstu,

nastolatków,

- używa nazw wartości w rozmowie o utworze i motywach działania bohaterów,
 - określa funkcje tekstu literackiego i informacyjnego, prasowego, reklamowego,
 - odczytuje treści wyrażone wprost i pośrednio,
analizuje i interpretuje główną myśl tekstu,
 - formułuje samodzielnie przesłanie, morał utworu,
 - omawia relacje między poszczególnymi częściami wypowiedzi,
 -
 - objaśnia subiektywny charakter opinii,
 - charakteryzuje komiks jako swoisty tekst kultury,
 - objaśnia swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury, teatru, filmu, muzyki,
- rozpoznaje środki wyrazu teatralnego i określa ich funkcje,
- określa wybrane cechy gatunkowe filmu,
 - wskazuje różnice pomiędzy tekstem literackim a jego adaptacją sceniczną i radiową,
 - odbiera tekst kultury jako źródło wzbogacania własnych doświadczeń,
 - dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją abstrakcyjną (w połączeniu z muzyką),
 - przygotowuje teatralne realizacje scenek na podstawie tekstów literackich,
 - aktywnie odbiera filmy, koncerty, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, czyniąc je źródłem swoich działań twórczych,
 - interpretuje teksty poetyckie na poziomie metaforycznym,
 - podczas analizy utworów odwołuje się do różnych kontekstów literackich i kulturowych,
 - rozpoznaje literackie gry z konwencją,
 - dostrzega symboliczne treści w utworach literackich i plastycznych,
stawia pytania problemowe w odniesieniu do odbieranych tekstów,
 -
 - w sposób przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając przy tym motywy

- odwołuje się do swojej wiedzy o języku w tworzonych wypowiedziach,

- krótko wypowiada się na podany temat związany z otaczającą rzeczywistością,
- włącza się do rozmowy w kulturalny sposób,
- posługuje się argumentami w rozmowie,
- zna pojęcie *akapit*
- ocenia przydatność uzyskanych informacji,
- rozpoznaje podstawowe środki perswazji,

- tworzy samodzielnie:

opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis przeżyć wewnętrznych, opis, list, sprawozdanie, tekst o charakterze argumentacyjnym, charakterystykę,

dedykację, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia,

- artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu,

- sporządza samodzielnie odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi, - tworzy samodzielnie prostą notatkę w formie tabeli, kilkudzaniowej wypowiedzi, planu,

- omawia problematykę przeczytanych utworów,

- używa właściwych zwrotów grzecznościowych w swoich wiadomościach SMS oraz korespondencji internetowej,

- tworzy samodzielnie opowiadania na tematy związane z treścią poznanych utworów, - komponuje początek i zakończenie na podstawie tekstu,

- stosuje zwroty grzecznościowe w wypowiedziach ustnych i pisemnych.

III. Kształcenie językowe

- rozpoznaje w wypowiedziach części mowy: rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki, liczebniki, zaimki, przymiotniki, spójniki,
- rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy,
- rozpoznaje bezokolicznik i formy osobowe czasownika

- wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i biernej,
- wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej,
- stara się przestrzegać poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych,
- używa przymiotników i przysłówków we właściwych kontekstach,
- stopniuje przymiotniki i przysłówki,

ich działania oraz kontekst sytuacyjny,

- kreatywnie wykorzystuje posiadaną wiedzę i umiejętności w sytuacjach problemowych dotyczących odbioru tekstów kultury,
- wyraża opinie na temat tekstów literackich i innych tekstów kultury, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska,
- w wypowiedziach stara się posługiwać terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów literackich,
- dokonuje twórczego odczytania tekstów przez opracowanie adaptacji teatralnych, filmowych

czy radiowych.

II. Tworzenie wypowiedzi

- wypowiada się logicznie na tematy związane z poznanymi tekstami kultury,
- reaguje na wypowiedzi innych rozmówców,
- rozpoznaje argumenty odnoszące się do faktów, logiki oraz do emocji,
- tworzy wypowiedzi o właściwej kompozycji i układzie graficznym,
- stosuje akapity, dostosowując je do założonej kompozycji wypowiedzi,
- dokonuje selekcji informacji,
- wskazuje i nazywa podstawowe środki perswazji,
- tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis przeżyć wewnętrznych, opis obrazu, list oficjalny, sprawozdanie, tekst o charakterze argumentacyjnym, charakterystyka, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia,

- sporządza bogaty treściowo twórczy plan wypowiedzi,
- rozplanowuje kompozycję układu treści i formy w notatce,

- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o języku w wypowiedziach na temat tekstów,
- zapisuje poprawne, komunikatywne wiadomości SMS,
- tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi opowiadania na podstawie tekstu lub ilustracji,

- funkcjonalnie stosuje odpowiednie konstrukcje składniowe w różnych sytuacjach komunikacyjnych,

- zna pojęcia <i>podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik</i>, - rozpoznaje wyrazy poza zdaniem: wykrzyknik i partykułę, - - rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące, - odróżnia zdanie pojedyncze i złożone, - rozpoznaje równoważnik zdania - przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, - rozpoznaje wersję mówioną i pisaną języka, - wie, w jakich sytuacjach używa się oficjalnej, a w jakich nieoficjalnej odmiany polszczyzny, - używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej, - rozumie dosłowne i proste przenośne znaczenia wyrazów w wypowiedzi, - zna pojęcie <i>związek frazeologiczny</i>, - rozpoznaje wyrazy wartościujące, - świadomie tworzy wypowiedzi wyrażające różne intencje, - w sposób logiczny i spójny wypowiada się na tematy związane z otaczającą rzeczywistością, - rozumie, że tekst jest komunikatem, - zna pojęcia <i>nadawca i odbiorca wypowiedzi</i>, posługuje się nimi w odniesieniu do różnych sytuacji codziennych, - określa sytuację komunikacyjną, - rozpoznaje komunikaty wyrażane za pomocą gestów i mimiki, - stosuje niewerbalne środki komunikacji, - zna pojęcia <i>głoska, litera, sylaba, akcent</i>, - stosuje intonację zdaniową, - zna pojęcie <i>etykieta językowa</i> i stara się stosować jej zasady, - zna zasady pisowni: – rz, ż, ó, u, h, ch, – nie z różnymi częściami mowy, – wielką i małą literą, – przyimków i wyrażań przyimkowych, – cząstek <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i>, – ą i ę oraz <i>-em, -en i -om, -on</i>, – zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i>, – przedrostków i przyrostków, - zna wybrane zasady dotyczące oznaczania głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych	- świadomie porządkuje i komponuje treść swoich wypowiedzi, - prezentuje własne stanowisko w rozmowie - używa przemyślanych argumentów na poparcie swojego stanowiska, - tworzy semantycznie pełne i bogate językowo wypowiedzi, - wypracowuje skuteczne metody selekcji informac - tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych, stosuje funkcjonalne różne środki językowe, - głosowo interpretuje tekst, - dba o zwięzłość wypowiedzi w zapisie planu ramowego i szczegółowego, - funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych formach notatek, - opowiada o treści, problematyce i formie poznanych tekstów kultury, - zna i stosuje zasady netykiety w komunikacji internetowej, - tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych inspirowane treścią poznanych utworów lub ilustracją, - funkcjonalnie i twórczo wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach - pisze bezbłędne językowo, oryginalne pod względem treści i stylu różne formy wypowiedzi, - swobodnie posługuje się werbalnymi i pozawerbalnymi środkami wyrazu w wypowiedziach ustnych, - operuje bogatym słownictwem z różnych kręgów tematycznych, - w sposób szczególny dba o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową wypowiedzi, - zapisuje teksty w sposób przejrzysty z wielką dbałością o stronę graficzną i podział logiczny w formie akapitów, - podejmuje działalność literacką i kulturalną, - tworzy prezentacje multimedialne, - redaguje twórcze, oryginalne teksty o charakterze reklamowym, - wzorcowo recytuje teksty poetyckie i prozatorskie. III. Kształcenie językowe - wskazuje różnice między różnymi częściami mowy, - odróżnia części mowy odmienne odnieodmiennych,
---	---

- zamyka wypowiedzenia kropką, znakiem zapytania lub wykrzyknikiem, - stosuje cudzysłów i dwukropek, - rozpoznaje w tekście wykrzykniki i partykuły, - nazywa nieodmienne części mowy, - dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi, - rozpoznaje czasowniki dokonane i niedokonane, - rozpoznaje nieosobowe formy czasownika , - rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, rodzaju gramatycznego zaimka , - przekształca konstrukcję strony czynnej i biernej czasownika i odwrotnie, - przestrzega poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych, tworząc wypowiedzi o nieskomplikowanej strukturze językowej, - rozumie rolę przymiotników i przysłówków w opisie świata, - poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki, - rozpoznaje podmiot, orzeczenie, przydawkę, dopełnienie i okolicznik w zdaniu, - rozumie znaczenie wyrazów poza zdaniem: wykrzyknika i partykuły - używa celowo wypowiedzi oznajmujących, pytających i rozkazujących, - rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdanie pojedyncze i złożone, odróżnia zdanie i równoważnik zdania, - przekształca konstrukcje składniowe – zdania w równoważniki zdań i odwrotnie, - objaśnia, czym się różni wersja mówiona języka od wersji pisanej, - posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny, - odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów od znaczeń przenośnych, - używa stałych związków wyrazowych ze zrozumieniem i świadomością celu, - odróżnia słownictwo neutralne i wartościujące, - stosuje różne typy wypowiedzi w zależności od zamierzonego celu wypowiedzi, - wie, że formy fleksyjne wyrazów nie są ich synonimami, - tworzy antonimy podanych wyrazów, - wie, że treść tworzonych zdań powinna nawiązywać do wcześniejszych części tekstu, - identyfikuje nadawcę wypowiedzi w opowiadaniach, powieściach, baśniach, mitach, legendach, - rozumie wpływ sytuacji komunikacyjnej na kształt wypowiedzi, - rozpoznaje i nazywa uczucia wyrażane za pomocą postawy ciała, - objaśnia różnicę między głosem a literą,	- rozpoznaje konstrukcje z zaimkiem zwrotnym <i>się</i>, - poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika, - stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych, - uwzględnia w wypowiedziach różne natężenie cech i właściwości, - używa stopnia wyższego i najwyższego przymiotników i przysłówków, - określa funkcje składniowe wyrazów w zdaniu, - poprawnie stosuje w wypowiedziach wyrazy poza zdaniem: wykrzyknik i partykułę, - używa wypowiedzi wykrzyknikowych ze świadomością ich funkcji, - określa typy zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie, - poprawnie stosuje równoważnik zdania, - wskazuje główne cechy języka mówionego i pisanego, - posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny ze świadomością zróżnicowania tych form, - używa różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych, - stosuje ze świadomością celu słownictwo neutralne i wartościujące, - posługuje się pozawerbalnymi środkami komunikowania się stosownie do okoliczności i celu wypowiedzi, - stosuje w wypowiedziach antonimy, - używa spójników i zaimków oraz różnorodnych konstrukcji składniowych w celu zespolenia tekstu, - wie, że niektóre komunikaty różnią się systemem znaków, - identyfikuje i opisuje nadawcę oraz odbiorcę wypowiedzi lirycznej, - dostosowuje sposób wyrażania się i zachowania do sytuacji komunikacyjnej, - rozpoznaje znaczenie różnych niewerbalnych środków komunikacji, - określa funkcje głosek, liter, sylab, - poprawnie stosuje zasady akcentowania, - różnicuje intonację ze względu na cel wypowiedzi, - przestrzega zasad etykiety językowej wymaganych w korespondencji, - stosuje w większości wyrazów zasady pisowni: – rz, ż, ó, u, h, ch,
--	---

- zna reguły akcentowania w języku polskim, - stosuje intonację dostosowaną do celu wypowiedzi, - stara się przestrzegać poprawności ortograficznej w zakresie pisowni: - rz, ż, ó, u, h, ch, - nie z różnymi częściami mowy, - wielką i małą literą, - przyimków i wyrażen przyimkowych, - częstek -bym, -byś, -by, -byśmy, -byście, - ą i ę oraz -em, -en i -om, -on, - zakończeń -i, -ii, -ji, -stara się przestrzegać zasad dotyczących oznaczania głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortografów zawartych w ćwiczeniach, - stosuje nawiasy, - zna zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniach pojedynczych i złożonych. IV. Samokształcenie - czyta cicho ze zrozumieniem, - czytając głośno, uwzględnia różne znaki interpunkcyjne, - zapisuje odręcznie informacje pozyskane z różnych źródeł, - korzysta z różnych źródeł informacji (np. książki, edukacyjne programy telewizyjne, strony internetowe), - korzysta ze słownika ortograficznego, - - podejmuje próbę oceny prawdziwości informacji uzyskanych z Internetu, - pod kierunkiem nauczyciela poznaje kulturę regionu, - korzysta z Internetu w celach edukacyjnych. - Lektura obowiązkowa i uzupełniająca: czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego. - czyta płynnie tekst, podkreślając głosem ważne słowa, - porządkuje według własnego pomysłu uzyskane informacje, - wybiera informacje uzyskane z różnych źródeł i wykorzystuje je w nauce i rozwijaniu	- nie z różnymi częściami mowy, - wielką i małą literą, - przyimków i wyrażen przyimkowych, - częstek -bym, -byś, -by, -byśmy, -byście, - ą i ę oraz -em, -en i -om, -on, - zakończeń -i, -ii, -ji, - przedrostków i przyrostków w podanym zestawie ortografów, - stosuje w większości wyrazów zasady oznaczania głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortografów zawartych w ćwiczeniach, - stosuje średnik - określa funkcje różnych części mowy w tekście, - funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o osobowych i nieosobowych formach czasownika w wypowiedziach, - określa funkcje różnych form gramatycznych odmiennych części mowy w wypowiedzeniu, - używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi, - używa we właściwych kontekstach przymiotników i przysłówków o różnych natężeniach cechy, - określa funkcję wyrazów poza zdaniem, - - stosuje w praktyce językowej różne typy wypowiedzi, dostosowuje do celu wypowiedzi, - wykorzystuje wiedzę i umiejętności w zakresie przekształceń składniowych w wypowiedziach ustnych i pisemnych, - funkcjonalnie posługuje się wersją mówioną i pisaną języka, - zna i funkcjonalnie stosuje formy grzecznościowe używane w oficjalnej i nieoficjalnej odmianie polszczyzny, - świadomie wykorzystuje wyrazy o przenośnych znaczeniach do tworzenia własnych
---	---

pasji,

- zna budowę słownika ortograficznego i słownika poprawnej polszczyzny,
- wyszukuje hasła w encyklopedii,
- ocenia przydatność uzyskanych informacji,
- wyszukuje informacje na temat ważnych zdarzeń i postaci związanych ze swoim regionem.

Lektura obowiązkowa i uzupełniająca: czyta większość wymaganych lektur w całości i analizuje ich świat przedstawiony.

wypowiedzi,

- wyjaśnia funkcję słownictwa neutralnego i wartościującego w tekście,
- funkcjonalnie stosuje synonimy w celu wzbogacenia językowego wypowiedzi,
- stosuje synonimy w celu uzyskania spójności tekstu,
- funkcjonalnie posługuje się terminami nadawca i odbiorca wypowiedzi podczas interpretacji tekstów kultury,
- wykorzystuje wiedzę o głoskach, literach i sylabach w analizie warstwy brzmieniowej tekstów,
- stosuje we wszystkich wyrazach zasady pisowni:
 - rz, ż, ó, u, h, ch,
 - nie z różnymi częściami mowy,
 - wielką i małą literą,
 - przyimków i wyrażen przyimkowych,
 - częstek –bym, -byś, -by, -byśmy, -byście,
 - q i ę oraz –em, -en i –om, -on,
 - zakończeń -i, -ii, -ji,
 - przedrostków i przyrostków w podanym zestawie ortografów,
 -
- świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę i umiejętności językowe w zakresie słownictwa, składni, fleksji i fonetyki,
- stosuje wiedzę na temat budowy wypowiedzi i budowy tekstu

- w wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- funkcjonalnie wykorzystuje werbalne i pozawerbalne środki wyrazu,
- swobodnie wykorzystuje wiedzę o języku jako narzędziu skutecznej komunikacji,
- przedstawia oryginalne rozwiązania ułatwiające naukę gramatyki i ortografii,
- przestrzega zasad poprawności językowej oraz zasad etykiety językowej w każdej sytuacji komunikacyjnej,
- samodzielnie poszerza wiedzę i umiejętności poza treści przewidziane podstawą programową i programem nauczania.

IV.Samokształcenie

- czyta tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści,
- zapisuje informacje za pomocą edytora tekstu,
- selekcjonuje informacje w celu wykorzystania ich w różnych sytuacjach typowych i nietypowych,
- korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych i słownika poprawnej polszczyzny,
- korzysta z informacji zawartych w encyklopedii,
- konfrontuje ze sobą informacje uzyskane z różnych źródeł, szczególnie internetowych,
- wykorzystuje wiedzę i umiejętności do przetwarzania informacji o życiu kulturalnym regionu,
- zna wybrane zasady netykiety i przestrzega ich.

Lektura obowiązkowa i uzupełniająca: czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje wybrane wątki.

- czytając głośno, przekazuje intencję tekstu,
- opracowuje własne sposoby szybkiego i efektywnego zapisywania informacji,
- gromadzi dane w sposób uporządkowany i zapewniający łatwy dostęp do potrzebnych informacji,

- określa typy definicji słownikowych i ich swoistość,
- korzysta ze słowników on-line,
- krytycznie ocenia i weryfikuje informacje uzyskane z różnych źródeł,

- aktywnie interesuje się życiem kulturalnym swojego regionu,

Lektura obowiązkowa i uzupełniająca: czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami.

- opracowuje własne bazy informacji, np. kartoteki, fiszki z hasłami, foldery plików,

-

- wykorzystuje programy, aplikacje i gry edukacyjne do samodzielnej nauki języka polskiego,

- zwraca uwagę na aspekty moralne związane z korzystaniem z zasobów internetowych (odpowiedzialność, uczciwość, poszanowanie cudzej własności),

- przestrzega praw autorskich dotyczących zasobów Internetu,

- opisuje źródła internetowe,

- bierze udział i odnosi sukcesy w konkursach przedmiotowych z języka polskiego,

- bierze udział w życiu kulturalnym regionu.

Lektura obowiązkowa i uzupełniająca: chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych.

